

МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З
МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
«СКЛАДОВІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В
УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ»
(09 – 11 СЕРПНЯ 2023 РОКУ)

Київ
2023

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ІМЕНІ П.Л.ШУПИКА

Інститут державного управління
та наукових досліджень з цивільного захисту
Університет Григорія Сковороди в Переяславі
Чернігівський інститут, інформації, бізнесу і
права ЗВО «Міжнародний
науково-технічний університет
імені академіка Юрія Бугая»
Державного університету інформаційно-
комунікаційних технологій
Льотна академія Національного
авіаційного університету
Higher school of security and economics
(HSSE) – Plovdiv
E-SCIENCE SPACE

МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
**«СКЛАДОВІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕ-
КИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ»**
(09 – 11 СЕРПНЯ 2023 РОКУ)

Київ 2023

УДК 351:355.48(470:477)»2014/...»(063)

Схвалено до друку

*Рішення Вченої ради Національного університету охорони
здоров'я України імені П.Л. Шупика від 13.09.2023 р. № 7*

С 43 Складові національної безпеки в умовах воєнного стану. Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Київ, 09-11 серпня 2023 р.) / Під загальною редакцією доктора наук з державного управління, професорки Гбур Зоряни Володимирівни– Кам'янець-Подільський: Видавництво «Друкарня Рута», 2023. – 560 с.

ISBN 978-617-8323-25-7

У збірнику представлені матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Складові національної безпеки в умовах воєнного стану». Розглядаються загальні питання державного управління, публічного управління та адміністрування, економічних, юридичних та політичних наук та інші. Збірник призначений для науковців, викладачів, аспірантів та студентів, а також для широкого кола читачів.

Матеріали подано в авторській редакції

УДК 351:355.48(470:477)»2014/...»(063)

© Колектив авторів, 2023

© Видавництво «Друкарня Рута», 2023

ISBN 978-617-8323-25-7

Шановні учасники конференції!

Вітаю вас з нагоди проведення Науково-практичної конференції з міжнародною участю «Складові національної безпеки в умовах воєнного стану», яка відбулась у важкі для нас часи. Доля примусила нас зіткнутися з викликами та випробуваннями війни. В умовах збройного конфлікту, де забезпечення безпеки держави є головним пріоритетом, ваша участь у цій конференції має особливе значення та символічне підтвердження того, що наука ніколи не зупиниться навіть у найважчі часи.

Ваші дослідження та зусилля заслуговують вдячності та захоплення, оскільки вони продовжують рухати науку та суспільство вперед. Ви, вчені та дослідники, є світлими прикладами мужності, які не лише досліджують нові горизонти, але й впливають на розвиток нашої держави.

Ця конференція стала можливою завдяки вашій впевненості в тому, що наука та знання є наймогутнішими інструментами для подолання негараздів і небезпек. Ви, науковці, зберігаєте вогнище істини та розуму, а ваш внесок у різні галузі знання є надзвичайно цінним для нашої держави в ці складні часи.

Важливо, що ваша праця надалі сприятиме розвитку нашої держави та збереженню нашої ідентичності в умовах воєнного стану. Ваша здатність до аналізу, критичного мислення та інновацій дають надію на світле майбутнє нашої України.

Пам'ятайте, що міцна наукова спільнота – це не лише джерело знань, але й міцний фундамент для стійкості нашої

України. Залишайтеся на передовій наукових досліджень, даруйте свої знання та вміння нашому суспільству, і разом ми зможемо здолати будь-які перешкоди та проблеми.

Вітаю вас із вдячністю за вашу активну участь у цій конференції. Нехай ваші обмін поглядами, ідеї та знання допоможуть у подоланні викликів, які стоять перед нашою державою. Дякую вам за відданість науці та внесок у становлення сучасної України.

З найщирішими побажаннями,

В.о.Ректора
Національного університету охоро-
ни здоров'я України імені П.Л. Шу-
пика. д.мед.н., професор, академік
НАМН України, Заслужений лікар
України

В'ячеслав КАМІНСЬКИЙ

Шановні учасники конференції!

Від імені університетської спільноти, радий вітати вас на Науково-практичної конференції з міжнародною участю «Складові національної безпеки в умовах воєнного стану». У непрості часи війни, ваша активна участь в цьому науковому заході набуває особливого значення, адже вона свідчить про вашу високу наукову досконалість і відданість науці.

Ця конференція стала можливою завдяки злагодженим зусиллям нашого університету та університетської спільноти закладів вищої освіти – партнерів з організації конференції. Ваша наукова праця та внесок у різноманітні галузі знання заслуговують великої поваги, і ви є світлим прикладом академічного досвіду та прагнення до розвитку науки.

Умови воєнного стану накладають великі виклики на наш університет та наукову спільноту в цілому. Проте, ваше зібрання та обмін ідеями і дослідженнями на цій конференції свідчить про вашу впевненість у тому, що наука може подолати будь-які перешкоди та сприяти сталому розвитку держави.

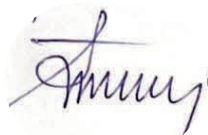
Науково-педагогічна спільнота є справжнім інтелектуальним двигуном нашого університету, і ваше лідерство та вміння навчати і надихати здобувачів та молодих дослідників мають великий вплив на наше суспільство. Ви формуєте майбутнє нашої держави через навчання та виховання молодих поколінь, і це надзвичайно цінно в умовах воєнного стану.

Залишайтеся сильними та мужніми в цих важких часах, бо саме ви, науковці, формуєте майбутнє нашої держави. Нехай наш університет залишається витокком знань, досліджень та мудрості, який здатен протистояти будь-яким випробуванням.

Дякую вам за ваші наукові зусилля та присутність на цій конференції. Нехай наша співпраця принесе світлі результати та сприяє розвитку науки, не зважаючи на складні обставини.

**Д.мед.н., член-кореспондент
НАМН України, проректор з науково-педагогічної роботи, голова Вченої ради Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика**

Олександр ТОЛСТАНОВ

**Шановні колеги,
поважні дослідники та вчені,**

З великим задоволенням та глибокими відчуттями вітаю вас на важливому та об'єднувальному заході – Науково-практичній конференції з міжнародною участю «Складові національної безпеки в умовах воєнного стану», яка об'єднала нас для важливих дискусій, обміну думками та наукових відкриттів.

Ця конференція є не лише платформою для представлення наших досліджень, але й мостом, що з'єднує нас як учасників наукового співтовариства, які прагнуть досягти нових вершин знань та розширити горизонти науки.

Сьогодні ми маємо можливість поділитися результатами наших наукових пошуків, здобутих знань та інноваційних думок. Нехай ця конференція буде місцем об'єднання різноманітних підходів та поглядів, що призведе до нових відкриттів і збагачення нашого розуміння безпеки світу.

Бажаю нам всім плідної праці, невтомної допитливості та високих досягнень. Дякую за ваш внесок у розвиток науки, освіти та нашого спільного майбутнього.

З найкращими побажаннями,

**Проректор з наукової роботи НУОЗ
України імені П. Л. Шупика, президент
Асоціації стоматологічного здоров'я та
гігієнічного навчання, Заслужений діяч
науки і техніки України, доктор медич-
них наук, професор**

Наталія САВИЧУК

**UL. SZCZĘSNA, NR 26,
WARSZAWA, KOD 02-454,
POLSKA
e-mail: INFO@E-SCIENCE.SPACE**

03.08.2023 № PL 8068

Шановні організатори та учасники науково-практичної конференції «Складові національної безпеки в умовах воєнного стану»!

Від імені компанії E-Science Space, Польща, хочу висловити нашу глибоку повагу та вдячність за вашу важливу роботу, особливо в такий вирішальний час для України.

Ця конференція є особливим місцем, де наукові дослідження знаходять своє застосування у практичних рішеннях, спрямованих на підвищення ефективності заходів національної безпеки. Саме під час таких заходів, відбувається зустріч ідей, обмін досвідом та створення нових партнерств, що сприяють підвищенню національного оборонного потенціалу. Важливість даної тематики надзвичайно актуальна в умовах агресії РФ, оскільки під час війни Україна має здатність до мобілізації своїх ресурсів, налагодження співпраці між різними сферами та вдосконалення національного потенціалу для забезпечення стійкості та безпеки своїх громадян.

Наші серця наповнюються оптимізмом, коли думаємо про ваші дискусії, вашу працю, глибоке розуміння та цінні інсайти, які ви забезпечите в рамках цієї конференції. Впевнені, що ця конференція стане важливим мостом до проgre-

су та процвітання України, прокладаючи шлях до світлого майбутнього.

В цьому процесі ви не лише визначите рух науки в Україні, але й поширите ці знання по всьому світу, через ваші активні дискусії, які в подальшому відобразяться в успішних публікаціях. Де саме ми станемо для Вас надійним партнером.

Ми в E-Science Space дуже цінуємо вашу відданість науці та соціальній справедливості. Це джерело натхнення для нас у нашій щоденній роботі.

Ми бажаємо вам успішної та продуктивної конференції. Нехай ваші дискусії принесуть нові ідеї, рішення та перспективи, які допоможуть вам ще більше підвищити стабільність, мир та процвітання в Україні.

Sincerely yours,

Maryna Dei

E-Science Space President
PhD in Law, associate professor

E-SCIENCE.SPACE

<https://e-science.space>

info@e-science.space

+380 96 275 77 56

+385 95 5046 298

ЗМІСТ

<i>Організаційний комітет конференції</i>		<i>стор.</i>
Гбур З.В.	Реформа вищої освіти в Україні: виклики та перспективи	19
Крилова І.І.	Кругова економіка на прикладі підприємства водопостачання та водовідведення	29
Кошова С.П.	Участь України в програмах освоєння космосу за 2018 – 2022 роки	36
 <i>Напрямок 1. Організаційно-правові засади діяльності органів публічної влади за сферами діяльності в умовах воєнного стану</i>		
Анісімов В.О.	Антикорупційна діяльність держави під час воєнного стану	52
Koshovyi Maksym	Information security of aviation activities as a component of national security	56
Бойко О.А.	Сили цивільного захисту як складова сектору безпеки і оборони в умовах воєнного стану	64
Возовик О.О.	Особливості антикризового управління в діяльності органів публічного управління	69
Гаман П.І.	Чинники впливу на забезпечення національної безпеки та розвиток державної системи в умовах військового стану	74
Котов І.В.	Цілі сталого розвитку ООН у публічному управлінні України	79
Кулик І.	Ієрархія нормативно-правових актів у сфері забезпечення національної безпеки України та зовнішньо-політичній сфері	83
Маринушкін А.Г.	Управлінські механізми забезпечення контролю в системі публічної влади	87

Лопушинський І.П.	Державно-конфесійні відносини як складник національної безпеки в умовах запровадження воєнного стану в Україні	92
Левченко А.	Нормативне регулювання державного управління розвитку державно-приватного партнерства в Україні в умовах воєнного стану	97
Пустовіт Я.Б.	Штучний інтелект та публічне управління	102
Рудзік Д.С.	Проблеми формування кадрового потенціалу системи публічної служби України в умовах воєнного часу	111
Савичук О.О.	Роль парламентаризму в умовах воєнного стану у сфері національної безпеки	114
Садовський О.О.	Публічне управління системою надання спеціалізованої нейрохірургічної допомоги пацієнтам при інсультах	121
Токар В.М.	Міграційні процеси в Україні та публічне управління	132
Шелест В.В.	Міжнародні стандарти щодо забезпечення медичної допомоги військовослужбовцям у воєнний та мирний періоди	139

Напрямок 2. Теоретичні засади реформування за сферами діяльності в умовах воєнного часу та надзвичайних ситуацій

Васюк Н., Єрьомка Д., Табацький М.	Удосконалення інформаційно – комунікаційного механізму взаємодії органів місцевого самоврядування з інститутами громадянського суспільства в умовах воєнного стану	144
Воробйов О.В.	Окремі аспекти реалізації нормативно-правових механізмів реформування сучасної моделі системи виконавчого провадження України	151

Дричик В.М.	Теоретичні підходи до обґрунтування загроз сучасній воєнній безпеці України	155
Корнійчук О.О.	Концептуальні засади розробки публічно-правового механізму протидії загрозам національній безпеці на регіональному рівні	159
Крилов М.С.	Модернізація інструментарію публічного регулювання в Україні	165
Ляшук А.О.	Удосконалення державного механізму кібербезпеки захисту електронної системи охорони здоров'я	172
Макаренко О.М.	Проблеми гармонізації законодавства України до ЄС	180
Пархоменко-Куцевіл О.І.	Реформування системи управління людськими ресурсами державної служби України	187
Поляченко Ю.В.	Понятійно-категоріальний апарат: формування антикорупційної політики	194
Сороцький А.Г., Трохимчук В.В.	Напрямки реформування системи централізованих закупівель лікарських засобів за бюджетні кошти в Україні в умовах воєнного стану	203
Шеховцов М.А.	Значення та напрямки в реформуванні освіти в сфері оптометрії	211
Шуба В.В.	Трансформаційні зміни системи управління охороною здоров'я для реалізації умов вступу України в Європейський Союз	216
<i>Напрямок 3. Публічне управління за сферами діяльності в умовах досягнення цілей сталого розвитку у цій сфері</i>		
Гавкалова Н, Литовченко Є.	Взаємодія громадського сектору та влади у період воєнного стану в Україні	223
Катрич О.О.	Сучасні засади державної підтримки сільськогосподарських виробників	236

Лукаш Т.М.	Особливості механізмів державного регулювання екстреної медичної допомоги хворим з цереброваскулярною патологією	234
Михайленко М.М.	Державна політика захисту населення від інфекційних хвороб в контексті	243
Орлова Н.С.	Механізми публічного управління у реалізації сталого розвитку України	248
Палагусинець Р.В.	Пріоритети розвитку та захисту інтелектуального капіталу дипломатичної служби	252
Притула М.О.	Компаративни аналіз світового досвіду функціонування системи охорони здоров'я	260
Потеряйко С.П., Белікова К.Г., Твердохліб О.С.	Оцінювання системи управління єдиною державною системою цивільного захисту методом порівняння альтернатив	269
Папоян А.М.	Роль маркетингу в розвитку міст України у контексті воєнного періоду	275
Стаднійчук Р.В.	Роль публічної влади в демократичному управлінні соціальними конфліктами	281
Соловей С.В.	Визначення світових моделей запровадження медичного страхування	286
Стороженко Л.	Електронний документообіг як інструмент нетеократичного публічного управління	295
Тесленко О.М.	Застосування механізмів контролінгу під час управління ризиками виникнення надзвичайних ситуацій в зоні відчуження	299
Циганенко Г.В.	Удосконалення фінансування медичних закладів в контексті реформи охорони здоров'я в Україні	304

Шинкарук А.А.	Методи дослідження механізму державного управління формування системи надання онкологічної допомоги населенню	314
Ямковий М.В.	Стратегічне планування – медична допомога при геморагічному інсульті в Україні	321

Напрямок 4. Особливості публічного управління та адміністрування воєнного періоду та перехідного повоєнного за сферами діяльності

Nbur Ernest	Information security and cybersecurity: The Baltic States' Experience for Ukraine	329
Бунчук М.М.	Аналіз антиконсцієнтальної політики (курсу дій публічної влади) в умовах війни на Україні	332
Герасименко С.В.	Психологічний портрет керівників закладів охорони здоров'я	336
Глобенко С.В.	Публічне управління захистом інформаційного простору як складова національної безпеки України	342
Діденко Н.Г.	Відбудова України та підготовка до членства в ЄС	346
Дзюба Т.В.	Наслідки першого року військової агресії на фармацевтичну галузь України	351
Дурдас В., Довгань В.І.	Забезпечення заходів пожежної безпеки на військових аеродромах України, як один із ключових факторів ефективного застосування винищувачів F-16	356
Завада О.Г.	Судово – медична експертиза – публічне управління	367
Камінська Т. В.	Економіка охорони здоров'я – основи	371
Кравченко О.О.	Особливості роботи Міністерства юстиції України в умовах війни	376

Колісніченко Н.М.	Безпеківі механізми управління освітнім середовищем під час воєнного конфлікту	382
Ляшук Н.О.	Зміст та етапи державного регулювання впровадження індикативного планування для реалізації інвестиційних проектів	388
Масик М.З.	Інституціональна стійкість публічного управління в умовах війни	398
Миколайчук М.М.	Забезпечення стійкості банків у контексті національної безпеки України	403
Нечепорчук А.О.	Кібербезпека в умовах воєнного стану	408
Пустовіт О.Б.	Значення проектів «Безпечне місто» на державному рівні в Україні	413
Саміляк А.А.	Міжнародний досвід впровадження електронного урядування на місцевому рівні	418
Хайновський О.О.	Аспекти системи управління корпоративними правами держави	424
Черевко О.А.	Особливості публічного управління та адміністрування у сфері національної безпеки в умовах воєнного стану	428
Якимчук А.Ю., Якимчук О.Ф.	Екологічна безпека України в умовах воєнного стану: стратегії та можливості	431

Напрямок 5. Соціальний захист населення України в умовах воєнного стану та надзвичайних ситуацій, як складової національної безпеки

Акімов О.О.	Актуальні проблеми з підготовки професійних кадрів для соціальних служб територіальних громад в умовах воєнного стану	437
Бобко І.М.	Соціогуманітарний вплив підприємництва в умовах посткомуністичної трансформації	442

Галунко О.В.	Формування механізмів державного регулювання соціальної сфери в контексті соціальної безпеки: світовий досвід	447
Голубчиков М.В.	Механізм публічного регулювання системою соціального захисту бойових дій та їх сімей	451
Дубич К.В.	Роль громадських організацій в забезпеченні соціальними послугами населення України в умовах воєнного стану	456
Данилюк К.В.	Роль партнерства державного та недержавного суспільних секторів на ринку праці в період військового стану	462
Дяденко М.В.	Професійне саморегулювання, як модель формування ефективної публічної політики у сфері надання психологічної допомоги	466
Лобода С.С.	Емоційне вигорання соціально-психологічний чинник	472
Мартинюк Т.А.	Соціальні ініціативи держави щодо особи з ветеранами війни	475
Михальчук В.М.	Сучасний стан та проблеми кадрового забезпечення системи надання соціальних послуг населенню України в умовах війни	479
Пастущенко І.П.	Організаційно-теоретичні засади реабілітаційної допомоги та медичного обслуговування військовослужбовців в умовах воєнного стану	482
Регуш А.В.	Соціальна трансфертна політика як основний елемент соціального вирівнювання якості життя	488
Сухова К.К.	Зарубіжний досвід організації надання соціальних послуг на місцевому рівні	492

Серьогіна Н.О.	Імплементація міжнародних правових норм у сферу зайнятості України в контексті забезпечення національної безпеки	500
Слободенюк Р.П.	Сучасний стан молодіжного безробіття в світі та в Україні в умовах воєнного стану	508
Федоренко Д.С.	Моральні складові лідерства у публічному адмініструванні	514
Царенко А.В.	Функціонування системи соціальних послуг в умовах надзвичайних ситуацій	523
Чернета С.Ю.	Соціальна послуга медіації як ефективний спосіб вирішення соціальних конфліктів в умовах воєнного стану	528
Сухонос О. О.	Управління персоналом в органах державної влади	533
Коцман І.	Концептуальні засади державної політики щодо протидії кіберзлочинності в Україні	536
Трегуб Д. В	Запровадження стандартів якості НАТО щодо медичного забезпечення Збройних Сил України	541
Барзилович А. Д.	Удосконалення механізмів державного регулювання ринку медичних послуг в умовах сучасних викликів в Україні	547
Хар М. І.	Проблеми державного управління у сфері містобудівної діяльності	552

потрібно, щоб модернізація здійснювалася у всіх сферах суспільного життя і досягала правил та стандартів ЄС.

Список використаних джерел

1. Застосування кращих практик фондів ЄС у відновленні України. URL.: [https://bankwatch.org › uploads › 2023/03](https://bankwatch.org/uploads/2023/03) ›

2. Новий механізм підтримки України. URL.: [https://ec.europa.eu › detail](https://ec.europa.eu/detail)

3. Шаповал Наталія, Федосеєнко Максим, Грибановський Олексій, Терещенко Ольга. Повоєнне відновлення України. Нові ринки та цифрові рішення. URL.: [https://kse.ua › news › povoyu](https://kse.ua/news/povoyu).

4. COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE EUROPEAN COUNCIL, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS «UKRAINE RELIEF AND RECONSTRUCTION» URL.: <https://eur-lex.europa.eu> ›

Дзюба Т.В.,

аспірантка кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика

Наслідки першого року військової агресії на фармацевтичну галузь України

Розпорядженням від 26 липня 2022 р. № 647-р «Про внесення зміни в додаток до розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2013 р. № 843» Кабінет Міністрів України ухвалив рішення внести фармацевтичну промисло-

вість за напрямками – виробництво лікарських засобів та медичних виробів до пріоритетних галузей економіки України [1].

За динамікою приростів фармацевтична Україна неодноразово була віднесена до кластеру «Pharmerging markets», тобто є привабливою для інвестицій. Однак, на іншому боку важеля – зависокі ризики присутності в українській бізнес-арені. Наприклад крайній ризик – цей ризик пов’язаний з політичними та економічними змінами в країні, які можуть вплинути на здатність країни, компаній та інших позичальників відповідати за зобов’язаннями зовнішнього боргу [2, 3].

Позитивний тренд розвитку фармацевтичного ринку України переривається зовнішніми факторами. Деякі з них спільні для всього світу, як криза 2008-2009 років або пандемія COVID-19. Однак, найдраматичніший та найруйнівніший вплив на фармацевтичний сектор економіки мали 2 війни 2014 та 2022 років [4].

Якщо оцінювати український ринок з точки зору глобальних фармацевтичних компаній – частка до 0,25% в світовому масштабі є незначною. А ось для локальних гравців – український ринок є основним, формуючим товарообіг підприємства.

До 24 лютого 2022 року фармацевтичний ринок мав позитивний тренд приросту до минулого року. На 4-му тижні відбувся пік споживання в основному за рахунок протизастудних та противірусних препаратів, що пов’язано із хвилею COVID-19. В зазначеному періоді циркулював штам Дельта та Омікрон. Обидва штами супроводжувалися катаральними клінічними симптомами, характеризувалися меншою кількістю важких випадків і госпіталізацій. До 7го тижня хвиля захворюваності по-троху знижалася. Був «класичний» для зимового сезону розвиток подій (Рис. 1) [5].

24 лютого населення охопила паніка. В продовольчі магазини та аптеки стояли черги, люди намагалися поповнити домашню аптечку, запитися продуктами і втекти від війни

Панічні настрої призвели до стрибкоподібного приросту споживання лікарських засобів: +69% до аналогічного періоду минулого року. Подібну картину можна було спостерігати на 13-му тижні 2020 року, коли в Україні оголосили про початок пандемії та впровадженні карантинних заходів COVID – 19. За піком споживання на 8му та 9му тижнях 2022 року пішов різкий спад, який триває й досі (Рис 1).

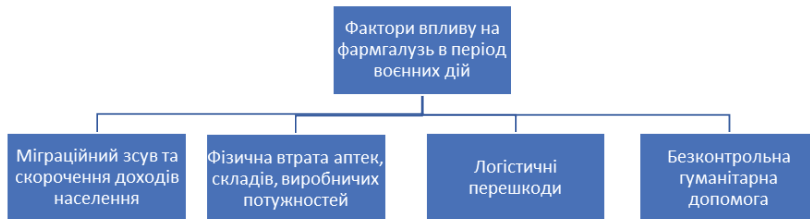

Рисунок 1. Фактори впливу на фармгалузь в період воєнних дій, 2022 рік

Кількість перетинів українського кордону з початку війни по 30.08.2022: 12,0 млн – виїздів з України 5,3 млн – в'їздів до України. За даними соціологічних досліджень ~ 10% біженців не планують повертатись [5]. Оцінка кількості населення станом на вересень 2022 склала приблизно 30 млн чоловік. (розраховано як різниця між наявним населенням станом на 01.02.2022 р і кількістю українських біженців за даними UNHCR)

Основну частину мігрантів склали жінки з дітьми. Як наслідок – педіатричні препарати втратили значну частку ринку в роздрібному споживанні.

Ще одним важливим аспектом вимушеного переміщення став брак кадрів. В аптеках та на виробництві (особливо в зонах активних бойових дій) критично не вистачало персоналу.

Станом на 31.08.2022 р. в Україні працювало 16 980 аптек або 81% від довоєнної кількості. Воєнні дії в Україні спричинили: закриття 3874 аптек

На територіях, де проходили активні бойові дії, на прифронтових територіях і тим більше окупованих, майже повністю пропала можливість нормального функціонування галузі. З початком воєнних дій обірвалися стабільні логістичні шляхи – як внутрішньої логістики так і доставка необхідних імпортних компонентів для виробництва лікарських засобів: активні фармацевтичні інгредієнти, комплектуючі для пакування, допоміжні речовини тощо. Значно постраждали дистрибутори, які вимушені були працювати в екстримальних умовах, щоб забезпечити аптеки і населення необхідними лікарськими засобами.

За тих обставин, які склалися, в Україну хлинув потік гуманітарної допомоги. Це дуже сильно допомагало на початкових етапах. Але з плином часу і стабілізації ситуації в частині регіонів – почало забирати на себе певну частку сегмента, яку могли б покривати українські виробники. Надлишкове постачання деяких ліків зупиняє українське виробництво, з зупинкою виробництва йде скорочення робочих місць, а далі вже і неможливість повторно запустити виробничі дільниці. Такий розвиток подій може призвести до колапсу цілої життєвонеобхідної галузі. Наявність державних замовлень може суттєво вплинути на можливість збереження робочих місць, знань, технологій і безпосередньо розвитку фармгалузі. Для підтримки економіки важливо розірвати це порочне коло, щоб люди мали можливість працювати, витратити гроші і сплачувати податки в Україні.

Висновки. Фармацевтична промисловість України є однією із 7 пріоритетних галузей економіки України. В світовому масштабі частка ринку фармацевтичної України коливається від 0,25% до 0,39% і прагне зростання, якому заважають зовнішні фактори. Найбільш несприятливими є воєнні дії. Воєнні дії 2014 та 2022 років спричинили падіння продаж та зменшення частки ринку фармацевтичної України на світовій арені. Високі темпи приросту цікаві для іноземних компаній. Однак, крайній ризик занадто високий і частка ринку України не настільки велика в структурі бізнесів транснаціональних фармацевтичних гігантів. Для вітчизняних виробників локальний ринок – основний, вони в будь-якому випадку будуть інвестувати в розвиток.

Наразі в натуральному вираженні домінують частку ринку в Україні займають вітчизняні виробники, в грошовому – імпорт. У буремні часи споживач переключається на ліки локального виробництва з метою економії. Саме тому вкрай важливу мати альтернативу в кожній категорії лікарських засобів для можливості вибору.

Формування фінансового, науково-дослідного, технологічного, виробничого та кадрового потенціалу галузі, інституційних, правових, організаційно-економічних відносин державних органів управління та вітчизняних фармвиробників може забезпечити здатність функціонування фармацевтичної галузі на інноваційній основі, що гарантує безперерйну, широко асортиментну доступність ліків для населення, високу медичну ефективність життєво необхідних та найважливіших лікарських засобів – тобто фармацевтичну безпеку громадян.

Список використаних джерел

1. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до доповнення до постанови Кабінету Міністрів України від

серп. 14, 2013 No. 843, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ext>

2. Березька К. М., Неміш В. М. Моделювання економічних процесів в умовах ризику і невизначеності. – 2022.

3. Подоляк О.В. Регулювання розвитку фармацевтичного ринку регіону: Автореф. дис., Глобальна економіка, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна. дис. – 2021 рік: дис. – 2021

4. The Global Use of Medicines 2022, The IQVIA Institute, Dec 09, 2021 available at: <https://www.iqvia.com/insights/the-iqvia-institutemedicines-2022>.

5. Фармринок на шляху до відновлення – UDT 1/09/2022, Щотижневик аптека №16/1716/17 (1337/1338), July 11, 2022 available at: <https://www.apteka.ua/article/640253>

Дурдас Вадим,

аспірант кафедри публічного управління та адміністрування, Вінницький державний педагогічний університет ім. Михайла Коцюбинського, начальник служби пожежної безпеки Західного територіального відділу пожежної безпеки Збройних Сил України, підполковник

Довгань Валерій,

доктор наук з державного управління, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, старший науковий співробітник науково-дослідного відділу, Національна академія Державної прикор-

Для нотаток

Під загальною редакцією доктора наук
з державного управління,
професорки Гбур Зоряни Володимирівни

МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З
МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
«СКЛАДОВІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ»
(09 – 11 СЕРПНЯ 2023 РОКУ)

За зміст тез несе відповідальність автор.
Редакція публікує оригінали поданих авторами матеріалів.

Підписано до друку 13.09.2023 р.
Формат 60x84/16 Гарнітура Times New Roman.
Папір офсетний. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 32,55. Тираж 300 прим. Замовлення № 56

Віддруковано ТОВ «Друкарня “Рута”»
(свід. Серія ДК №4060 від 29.04.2011 р.)
м. Кам'янець-Подільський, вул. Руслана Коношенка, 1
тел. 0 98 627 00 79, drukruta@ukr.net

